

Arbeidsnotat nr. 211 / 2016
Working paper no. 211 / 2016

Videregående skole som praksisarena - med fokus på forebygging av drop-out

Av
Mette Ringvoll og Tommy Jansen

For fullstendig oversikt over publikasjonene i HiLs skriftserie se
http://hil.no/hil/biblioteket/forskning_og_publicering/skriftserien_ved_hil

Kr. 75,-

ISSN 0806-8348

Alle synspunkter står for forfatterne sin regning. De må ikke tolkes som uttrykk for oppfatninger som kan tillegges Høgskolen I Lillehammer. Denne artikkel kan ikke reproduseres - helt eller delvis - ved trykking, fotokopiering eller på annen måte uten tillatelse fra forfatteren.

Any views expressed in this article are those of the authors. They should not be interpreted as reflecting the views of Lillehammer University College. This article may not be reprinted in part or in full without the permission of the author.

Forord

Prosjektet som presenteres i dette arbeidsnotatet har vært et samarbeid mellom Hamar Katedralskole og Høgskolen i Lillehammer ved barnevernpedagogutdanningen. Det var Hamar Katedralskolen ved Tor Syversen (leder for pedagogisk støtte) og Rune Pedersen (miljøarbeider ved Hamar Katedralskole) som tok initiativet til dette samarbeidet. Camilla Bennin (studieleder ved barnevernpedagogstudiet), Tommy Jansen og Mette Ringvoll (Høgskolelektorer ved HIL) var Høgskolen i Lillehammer sine veiledere.

Hamar Katedralskoles bidrag inn i prosjektet var å ta imot fire studenter i praksis høstsemesteret 2012 og 2013 for å tilrettelegge for deres læring. Hil's bidrag var, sammen med Hamar Katedralskole, å finne aktuelle arbeidsområder for studentene og samarbeide med miljøarbeider om å gi veiledning til studentene. I tillegg ble det søkt om praksismidler fra HIL slik at studentene kunne ha mulighet til noen økonomiske midler til disposisjon. Dette er midler som kan brukes til ulike samarbeidsprosjekter mellom Høgskolen i Lillehammer og praksisfeltet. Det ble søkt om kr 100 000, noe som også ble innvilget. Disse midlene skulle brukes til relasjonsskapende og målrettede aktiviteter med elevene.

Vår rolle i prosjektet ble i all hovedsak å følge opp studentene med jevnlig veiledningssamtaler, samt dokumentere ulike sider ved prosjektet. Vi hadde også jevnlig kontakt med praksisveilederne rundt ulike utfordringer knyttet til det å ha praksisstudenter.

Emneord

Miljøarbeid, drop-out, videregående skole

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	s 4
2. Bakgrunn for prosjektet	s 4
2.1 Formål for prosjektet og gjennomføring	s 5
3. Kunnskapsstatus – hva viser forskning på feltet	s 7
4. Presentasjon av prosjektet	s 10
5. Beskrivelse av gjennomføring	s 12
5.1 Første prosjektperiode	s 12
5.2 Andre prosjektperiode	s 14
6. Drøfting: vurdering av resultat i forhold til intensjon	s 19
6.1 Hvilke erfaringer hadde vi med utvelgelse av studenter?	s 22
7. Konklusjon	s 25

Litteraturliste

26

1. Innledning

Dette er et notat fra et prosjekt som har vært gjennomført i et samarbeid mellom Hamar Katedralskole og Høgskolen i Lillehammer – barnevernpedagogutdanningen. Prosjektet har pågått i to perioder, i 2012 og 2013. Hvert høstsemester i disse to årene, har fire av våre 3. års studenter vært ved Hamar Katedralskole i praksis. Hver periode har vært på ca 16 uker.

Vi vil forsøke å gi et innblikk i prosessen som har foregått fra den første henvendelsen og til prosjektets slutt. Her vil vi legge vekt på hva studentene gjorde og deres beskrivelse av møtet med elevene og utfordringer i praksisperioden. Videre vil vi beskrive og diskutere vår rolle som veiledere og utfordringer i gjennomføringen av prosjektet sett fra vårt ståsted som veiledere – og refleksjoner over erfaringer vi har gjort i forhold til gjennomføring av liknende praksisprosjekter.

2. Bakgrunn for prosjektet

Høsten 2011 fikk Høgskolen i Lillehammer ved studieleder ved barnevernpedagogutdanningen, Camilla Bennin, en henvendelse fra Hamar Katedralskole. Henvendelsen kom fra Tor Syversen (leder for pedagogisk støtte) og Rune Pedersen (barnevernpedagog og miljøarbeider ved skolen). Bakgrunnen for henvendelsen var en ungdomsundersøkelse Ungdata gjennomførte over hele landet (heretter omtalt som KoRus-undersøkelsen) (Wollscheid 2010). Her svarte elever i ungdomsskolen og i videregående skole, om ulike sider ved deres liv og livssituasjon. Generelt viste resultatene at ungdommene er svært veltilpasset, hjemmekjære, men kanskje litt stressede. De trives på skolen, har gode venner og er fornøyd med foreldrene sine. Det som vakte bekymring var elevers-, og da spesielt jenters rapportering om psykiske helseplager. Resultatene fra denne undersøkelsen vekket bekymring hos ulike aktører, blant annet Hamar Katedralskole.

Vi opplevde det som overraskende at 39,9% rapporterte at de hadde en opplevelse av “at alt er et slit” og at 26,5% beskrev seg selv som “triste og deprimerte” Det var svært store

kjønnsmessige forskjeller i denne rapporteringen da jentene i mye større grad rapporterte disse plagene.

Vi ble umiddelbart interessert i dette da det er viktig å utvikle både kunnskap på området samt å utvikle et undervisningsopplegg knyttet til transformasjonen av den barnevernfaglige kompetanse inn i den videregående skolen. I tillegg anså vi denne type praksis som lærerik for våre studenter da de ville ha en stor ungdomsgruppe å ta av når de skulle øve seg på å ta kontakt og inngå i relasjoner med ungdom for så å kunne være en støtte for disse elevene ved behov.

Det ble etter dette avholdt tre planleggingsmøter med representantene fra Hamar Katedralskole og fra barnevernstudiet ved HIL. Gjennom disse møtene ble det enighet om at vi skulle sette i gang et prosjekt som skulle gå over to år. HIL's bidrag skulle være å ha fire studenter som skulle ha sin 3. års praksis ved Hamar Katedralskole begge årene.

2.1 Formål for prosjektet og gjennomføring

Hamar Katedralskoles ønske og formål med dette samarbeidet var primært å utforme tiltak knyttet til jenteproblematikk, psykisk helse og klassemiljø – i et forebyggende perspektiv. Det var et mål at studentene skulle hjelpe de å finne ut noe mer av hva som skjulte seg bak tallene. Hva var det som forårsaket eller påvirket livene til disse elevene, som førte til at de følte livet var et slit. De ønsket å finne mer ut om vanskene skyltes forhold hjemme eller på skolen og om hva som eventuelt kunne settes inn av tiltak på skolen for å avhjelpe. I tillegg ønsket de å utvikle tiltak knyttet spesielt opp mot høyrisikogrupper generelt. Dette førte til at også guttene ble med i målgruppen, da gutter ofte har større problemer i skolen enn jenter. Eksempler på det kan være at av alle elever som får spesialundervisning i grunnskolen, er 60 – 70% gutter (Fyllingen 2000). Det betyr at guttene har større problemer enn jentene i grunnskolen og det fører til dårligere læringsutbytte som igjen fører til dårligere forutsetninger for å klare videregående opplæring. Dette fører til større vansker for å komme inn i og mestre arbeidslivet (Nordahl m.fl. 2005)

I tillegg til Hamar Katedralskoles behov så hadde barnevernpedagogutdanningen en interesse for å forsøke å tydeliggjøre hvordan den barnevernfaglige/sosialpedagogiske kompetanse kunne transformeres og benyttes i dagens videregående skole, da det i liten grad har vært arbeidet systematisk med kompetanseutvikling og dokumentasjon av erfaringer knyttet til deres yrkesutøvelse i både grunnskolen og i videregående skole. Behovet for å systematisere

erfaringer og utvikle metoder for den sosialpedagogiske utøvelsen inn i denne arenaen synes stor. I tillegg trengs det å utvikle metoder for å intervensere mot denne problematikken for videre å dokumentere dette.

Oppsummert kan man si at formål og intensjon med dette prosjektet, var å utvikle tiltak knyttet til jenteproblematikk, psykisk helse og klasse miljø i den videregående skolen i tillegg til å ha fokus på gutter som hadde utfordringer i sin skolehverdag.

3. Kunnskapsstatus – hva viser forskning på feltet?

For barn og unge som befinner seg i marginale livs- og omsorgssituasjoner, kan skolen by på erfaringer som gir motstandskraft gjennom opplevelse av tilhørighet og tilegnelse av kompetanse som styrker egenverdet. Samtidig utfordres skolens kompetanse i møte med risikoutsatte barn og unge, og skolen kan også stå i fare for å utgjøre en ekstra risikofaktor som bidrar til å forsterke en negativ utvikling.

Det er en økende erkjennelse av at det å lykkes på skolen kan være avgjørende for hvordan barn og ungdom klarer seg senere som voksne. Særlig for de mest utsatte er skolen viktig, og det kan hevdes at den er langt viktigere enn tidligere. I nyere forskning vises det til at mange av elevene som ikke fullfører videregående opplæring, i stor grad vil ha redusert mulighet til å komme inn på arbeidsmarkedet (Halvorsen, Hansen og Tågstrøm 2012, Varndal 2011). I følge Overland og Nordahl (2013) vil det være alvorlig for den enkelte ungdom som blir stående utenfor arbeidslivet. De peker på at for disse vil livet stå på vent, noe som kan få betydelige psykiske konsekvenser i tillegg til økonomiske. Ungdom som står utenfor arbeidslivet, er uproduktive og representerer store utgifter for samfunnet i en tid der behovet for arbeidskraft er stort, men der mulighetene som ufaglært er små. Overland og Nordahl (2013) understreker at disse elevene vil med stor sannsynlighet få problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet, og videre økt mulighet for dårligere fysisk og psykisk helse. Derfor er det bekymringsfullt når en relativt stor andel elever i Norge faller ut av skolen og ikke får studie- eller yrkeskompetanse. Av dette viser de videre til at det i dag ligger sterke nasjonale føringer om å øke andelen elever som fullfører det 13-årige skoleløpet.

Nyere statistikk viser en klar tendens til at flere og flere unge ikke fullfører videregående skole til normert tid. Selv om det har blitt lagt et betydelig fokus fra sentralt hold knyttet til drop-out - problematikken i den videregående skole, så synes det allikevel som mange elever ikke trives eller føler mestring i dagens skole. I følge SSB er det 3 av 10 elever som ikke fullfører den videregående skolen (SSB 2011). Dette viser at det er et stort behov for å finne og implementere tiltak som kan ha en forebyggende effekt på drop-out-problematikken. I følge NOU 2009:18: Rett til læring, har økt tilfang av individdata gitt mye kunnskap om omfanget av frafall og mønstre når det gjelder tidspunkt for frafall, geografi, kjønn og sosial bakgrunn, samt årsaker knyttet til tidligere læring. Fortsatt vet vi lite om hvilke tiltak i videregående opplæring som har signifikant effekt på frafallet (NOU 2009:18).

Det å fullføre videregående skole er i økende grad bestemmende for å bli inkludert i arbeidslivet. Halvorsen, Hansen og Tågstrøm (2012) viser til at konsekvensene for hvert

enkelt individ som står utenfor arbeid og skole, kan være dramatisk. Rapporten presenterer ulike problemer som knytter seg til unge som ikke fullfører den videregående skolen. Det kan nevnes økt sannsynlighet (3-5 ganger) for å bli registrert som arbeidssøker, og ingen unge som går på uføretrygd har fullført videregående skole. Det er nesten bare de som ikke har fullført videregående skole som mottar sosialhjelp. Det estimeres 10 – 15 ganger større sannsynlighet for at ungdom som ikke fullfører videregående skole skal begå kriminelle handlinger som blir straffet med fengsel (Halvorsen, Hansen og Tågstrøm 2012).

I følge Bjørnsrud og Nilsen (2012) er følgene mer fatale for elever som blir tapere i skolen i dag enn for noen tiår tilbake. I dag er det praktisk talt ikke noe alternativ til skolegang. De viser til at selv om det tidligere også var begrensede muligheter, så kunne blant annet gårdsarbeid og industriarbeid gi en akseptabel vei inn i voksenlivet. Dette mener de gjorde elever mer robuste dersom de mislyktes, mistrides eller kom på kant med skolen. I dag er slike yrkesalternativer nærmest fraværende og elever har små muligheter til å komme seg unna på hederlig vis.

Det finnes en del forskning om årsaker til at elever ikke fullfører videregående skole (Sikveland 2013, Falch, Johannesen & Strøm 2009, Markussen, Frøseth & Sandberg 2011, Mjaavatn & Frostad 2014). Det som sies om årsaken til frafallet er blant annet psykiske lidelser hos elevene. Hver 5. elev under 18 år har nedsatt funksjon på grunn av psykiske vansker (Sikveland 2013). Det er også forsøkt kategorisert noen andre årsaker til frafallet som: familiestruktur, foreldrenes utdanning, kjønn og etnisitet. I tillegg kommer individuelle kjennetegn som funksjonshemming, helsesituasjon og selvfølelse og skoleerfaringer. Når ungdom avslutter den videregående skolegangen er det som oftest resultat av langvarig negative forhold knyttet til skole og utdanning. Ofte har ungdommen vist lite engasjement gjennom skolegangen og resultatene har blitt dårlige (Markussen, Frøseth & Sandberg 2011). For å få redusert frafallet implementeres det en rekke tiltak for å forebygge dette “fracfallet” i videregående skole, som for eksempel “Ny giv”. “Ny Giv” er et prosjekt startet av Regjeringen i 2010. Målet var at flere elever skal fullføre og stå til eksamen i videregående opplæring. Dette startet gjennom et partnerskap med Kunnskapsdepartementet, Arbeidsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Selv om det startet på Departementsnivå er de avhengige av et tett samarbeid med ulike instanser om tiltak og tjenester. Viktige initiativ og virkemidler for å styrke denne innsatsen er lagt til fylkeskommunene gjennom deres ansvar for videregående opplæring. Fylkeskommunen og videregående skole er avhengig av samarbeid med NAV, helse-, barnevern- og frivillig sektor

for at flest mulig elever kan gjennomføre videregående opplæring. Til tross for dette er det fortsatt 3 av 10 elever som ikke fullfører videregående skole til normert tid (SSB, 2011).

Noen grupper kan synes som å ha en større risikofaktor for ikke å fullføre videregående opplæring. Det gjelder blant annet de som har tatt seg et hvileår. Hele 37 % av de som startet som 17 åringer i videregående opplæring, sluttet underveis (SSB, 2011). I samme gruppe kommer de som skiftet studieretning og begynte på et nytt grunnkurs. Det kan også ses på som en risikofaktor. Andre elever som har høyere risiko for å falle ut av videregående opplæring er de med svake karakterer fra grunnskolen, elever med lavt utdannede foreldre, gutter, elever med minoritetsbakgrunn som har dårlige norskkunnskaper og yrkesfagelever med dårlige grunnferdigheter (Wollscheid, 2010, Hernes 2010).

Konsekvensen av frafallet fra videregående skole kan bli problematisk for den enkelte elev da de ofte vil få dårlig tilgang til arbeidsmarkedet som voksne. De som faller ut fra skolen har ofte en dårligere psykisk helse, de benytter flere rusmidler og har en tendens til selvdestruktive handlinger. I tillegg har de gjerne en helseskadelig livsførsel som inkluderer både selvmord og kriminalitet (Varmdal, 2011).

Denne erkjennelsen, samt kunnskap om at frafallet i den videregående skole vil innebære en økt risiko for at den enkelte ungdom kan bli arbeidsløs og/eller bli stående utenfor arbeids- og samfunnsliv, er med og danner et bakteppe for prosjektet.

4. Presentasjon av prosjektet

Hamar Katedralskole er en gammel skole beliggende i Hamar. I den form den er nå, er den ikke gammel. Den er i dag et resultat av sammenslåing av Ajer videregående skole, Ankerskogen videregående skole og Hamar Katedralskole. I 2008 åpnet en nybygget skole, hvor alle disse tre skolene var en del. Skolen fikk navnet Hamar Katedralskole og har plass til 1440 elever og 240 ansatte. Skolen har både yrkesrettede fag og studiespesialisering.

Våre studenter skulle være tilknyttet avdelingen Pedagogisk støtte. De har som oppgave å tilrettelegge og gi rådgivning til elever som trenger ekstra bistand på ulike nivåer. Studentene hadde miljøarbeider Pedersen som sin egen veileder. Han hadde det daglige ansvaret for studentene.

Den første studentgruppen begynte høsten 2012. Det var fire kvinnelige studenter i alderen 22 til ca 30 år. De skulle være på skolen fire dager i uka og delta i den daglige drift ved at de skulle gå oppsøkende i gangen på skolen for å få oversikt og kontakt med elever som ikke deltok i undervisningen. Gjennom dette var planen at de skulle inngå i relasjoner til disse elevene og finne ut hvordan de hadde det sosialt, psykisk og i skolesammenheng. Ut fra dette antok vi at det ville føre til at studentene ville bli involvert i ulike oppgaver i forhold til elevene. De skulle også samarbeide med lærere og andre ved skolen om enkeltelever og grupper elever.

Den andre studentgruppen som begynte høsten 2013 var to kvinner og to menn. De hadde samme tilknytningen som den første gruppa og oppgavene var de samme.

Studentene ble plukket ut delvis ved at de ønsket denne type praksis selv, og noen ved at vi kjente til noen studenter som vi tenkte ville være egnet til denne type praksis. Den andre gruppen ble valgt ut ifra at de hadde ulikt kjønn, at de var ulike som personer som hadde ulike interesser, noe vi tenkte ville føre til kontakt med ulike miljøer ved skolen.

Planen var at vi fra HIL skulle møte studentene jevnlig ca hver 14. dag hvor vi skulle bruke en form for kollegabasert veiledning. Denne går ut på at deltakerne har med problemstillinger og erfaringer inn i gruppa. Her presenterer hver deltaker sine problemer og erfaringer kort. Gruppa blir enige om hvilket problem/erfaring som skulle diskuteres videre. Den som hadde problemet/erfaringen som ble valgt, utdypet dette. Deretter får deltakerne stille ett og ett spørsmål og problemeier svarer. Dette foregår helt til det ikke er flere spørsmål.

Da setter deltakerne, bortsett fra probleminnehaveren, seg sammen og drøfter og forsøker å finne alternativer som probleminnehaveren kan bruke. De skal komme frem til forslag som ikke er blitt forsøkt tidligere eller de kan være forsøkt i en annen form. Deretter settes rådene opp på en tavle og til slutt setter probleminnehaveren pluss- eller minustegn ved de ulike rådene, ut i fra om hun/han synes det er et godt råd som hun/han vil prøve eller ikke. Denne situasjonen ble tatt opp på opptaker slik at vi kunne lytte på det hele ved en senere anledning for å få med alle detaljene når vi skulle skrive referat fra veiledningssituasjonen. Som nevnt var dette noe vi ønsket å iverksette, da vi antok at de ville møte utfordringer i sin hverdag som det ville være bra å reflektere rundt. I tillegg ville vi få innblikk i hvordan dagliglivet på skolen var og hvordan studentene jobbet. En forutsetning var at studentene brakte med seg situasjoner fra deres hverdag inn til veiledning. Dette viste seg å være vanskelig. Det førte da til at denne metoden ble lite brukt da noe av vitsen er at deltakerne selv skal «eie» problemet/situasjonen som blir drøftet.

5. Beskrivelse av gjennomføring

5.1 Første prosjektperiode

På slutten av vårsemesteret, før de skulle ut i praksis, ble det arrangert flere møter med studentene og representant fra Hamar Katedralskole. Her ble det lagt vekt på at dette var et prosjekt og at det ikke var planlagt i detalj slik at også studentene kunne få sette sitt preg på det hele. Noe av det som var førende var Hamar Katedralskole sitt ønske om å finne ut mer av det som lå bak den tidligere nevnte ungdomsundersøkelsen. Dette ble positivt tatt imot av studentene. De virket både motiverte og syntes dette ville bli spennende.

På Hamar Katedralskole fikk studentene et stort rom/kontor som var ved siden av miljøarbeideren Rune. Dette rommet skulle de benytte ved planlegging av arbeid og aktiviteter og samtaler med elever. Den oppgaven som var den viktigste for studentene i begynnelsen, var at de skulle være oppsøkende i skolemiljøet. Dette for at de skulle få oversikt over skolen, elevene og påbegynne relasjonsetablering med enkeltelever. De skulle etablere kontakt med de som ikke var i klasserommet når det var undervisning og andre som var rundt i gangene. De fikk også tilbud om å være med inn i klasser når det var undervisning hvor de kunne bistå enkeltelever og lærer. Dette gjorde de i noen grad i de praktiske klassene som for eksempel bilmekanikerfag. I tillegg var det forventet at de skulle gå rundt på skolen for å få kontakt med de som ikke var i timene. Kantina var også ansett som å være et sted hvor det ville være mulighet for å komme i kontakt med elevene. Det viste seg at mye tid ble tilbrakt på rommet/kontoret de hadde fått tildelt. I begynnelsen var begrunnelse at de planla det de skulle gjøre.

Etter en kort periode foreslo de å starte en hybelgruppe. Denne hybelgruppa var rettet mot de elevene som kom fra geografiske områder langt unna. Hedmark er et fylke med store avstander og mange kommer derfor flyttende til Hamar. Her bor de gjerne alene på en hybel, med lite eller ikke noe nettverk rundt seg. Dette kan føre til ensomhet som igjen kan føre til andre utfordringer, som igjen kan føre til psykiske problemer og/eller drop- out. For å forsøke å forhindre dette og gi disse et nettverk, ble den foreslåtte hybelgruppen satt i gang. Både elevene og studentene møttes en gang i uka hvor de laget enkel mat, snakket, spilte spill og ble kjent med andre som var i samme situasjon som de selv. Noen ganger var de også ute og spilte bowling og/eller spiste pizza. Ofte diskuterte de temaer som er aktuelle og interessante for ungdommer som kjæresten, sex, rusmidler.

Dette var et tiltak som virket positivt. Flere knyttet en form for vennskap som førte til at de møttes også utenfor denne gruppa. Denne gruppa ble opprettholdt gjennom hele perioden. Noe av det som fikk elever til å bli i hybelgruppa var at alle hadde tilnærmet likt utgangspunkt, ved at de hadde flyttet til Hamar og hadde et lite eller ikke noe nettverk. Dette var noe som kunne medvirke til at det ble dannet et gruppesamhold. De var omtrent på samme alder og kanskje hadde de samme interesser og “fant” hverandre i dette. Det at deltakerne liker hverandre kan vise seg å være med å styrke samholdet (Tjersland, Engen og Jansen, 2013).

Et annet positivt initiativ var at en av studentene fikk kontakt med en ung jente med minoritetsbakgrunn. Denne jenta var gravid, alene og uten noen form for støtte. Hun hadde et lite eller tilnærmet ikke noe nettverk. Skolen hadde ikke engasjert seg i hennes situasjon, men en av studentene gjorde det. Hun oppsøkte henne hjemme og fikk engasjert klassen hennes. De samlet inn klær og utstyr til den kommende babyen slik at det viktigste var klart da jenta fødte. Studenten opplevde dette meningsfylt og tiltaket ble evaluert som positivt blant annet fordi klassen tok mer kontakt med jenta. Det kunne se ut som at den gravide eleven fikk et nettverk og støttespillere som hun ville ha nytte og glede av også etter at barnet var født. For denne jenta vil vi anta at dette ble en positiv konsekvens ved at hun fikk noen å være sammen med og noen som kanskje kunne hjelpe henne med barnet og være en støtte for henne.

En annen aktivitet studentene laget var et juleverksted i kantina på skolen hvor det var god oppslutning fra elevene og god stemning. Der ble det servert grøt og pepperkaker, noe som ofte tiltrekker seg elever som har lyst på litt godt. Her fikk studentene vist seg frem for mange. Bare så synd at det var helt på slutten av praksisperioden.

Dette er eksempler på aktivitet/tiltak som studentene iverksatte og som fungerte positivt. Utfordringen var vegring hos studentene for å gå oppsøkende i gangene og bli kjent med elevene. Noe som vi i forkant så som avgjørende for å kunne komme i posisjon til å forme sin rolle som praksisstudent. Likeså det med å lage en plan for hvordan de kunne tilfredsstille skolen og deres behov for å finne ut hva som lå bak KoRus-Øst-undersøkelsen. Dette ble tatt opp som tema i flere veiledningssituasjoner, både med miljøarbeider alene og med oss. Det var viktig å finne ut av hverdagen til studentene og hva de var opptatt av og hva de følte var en utfordring og som de følte de trengte å diskutere. Studentene sa lite om hva som gjorde at de ikke gikk oppsøkende på skolen. De sa ikke det var vanskelig og de ga liten respons på våre forslag. Selv om de ikke sa det var vanskelig antok vi at det kunne være utfordrende å gå

rundt i en skole med så mange elever og bare begynne å snakke med elever man ikke hadde noe forhold til. Vi forsøkte å gi de tips på hva de kunne gjøre og hvor de kunne gå. Et sted hvor det alltid var elever var kantina. Miljøarbeider fortalte at da han begynte å jobbe ved skolen, satte han seg i kantina. Der hadde han fått sine første kontakter. Studentene var ikke enige i at det var et problem. Vi forsøkte, på ulike måter å finne ut av hvorfor de da ikke gjorde det de skulle, men vi klarte ikke å finne ut av det. Kanskje hadde vi for store forventninger til deres oppsøkende arbeid. Kanskje veiledet vi de på feil måte, kanskje så vi ikke hva de trengte, kanskje var vår intervensjon feil eller kanskje vi skulle gjort og sagt andre ting.

Muligvis var dette et resultat av at vi hadde valgt ut personer som ikke var så utadvendte og initiativrike som vi hadde forestilt oss. Kanskje var gruppa satt sammen av for like/ulike personer og kanskje var det uheldig at alle deltakerne hadde samme kjønn. Kanskje hadde vi for store forventninger til de. Det var uansett «noe» vi ikke fikk innblikk i, og det var svært uheldig. Vårt samarbeid med miljøarbeideren fungerte bra. Det var kontakt på mail og telefon, i tillegg til møtene. Han var like bekymret for læringsutbyttet til studentene som vi var. Han forsøkte også ulike måter å få studentene ut av kontoret og inn blant elevene, men heller ikke han lyktes.

Konklusjonen etter første periode kan sies å være skuffende, og vi følte usikkerhet i forhold til hvor vi hadde feilet. Det studentene satte i gang fungerte bra, men det var bare for lite. Vi hadde fått noen erfaringer som vi var svært bevisste på da vi gikk i gang med andre periode.

5.2 Andre prosjektperiode

Før vi startet med utvelgelsen og planleggingen av andre runden, var vi opptatt av å se på hva som hadde hendt første året. Vi ønsket ikke å havne i samme situasjon som året før. Vi var opptatt av å finne studenter som kunne være mer aktive ut mot elevene og som kunne inngå i relasjoner med en del av disse. Derfor ble det brukt mer tid på å involvere studentene i forberedelsene og spesielt ha fokus på å klargjøre hvilke forventninger som ble stilt til de både fra Hamar Katedralskole og fra Høgskolen i Lillehammer. Dette ble gjort ved at det ble organisert flere møter på våren hvor det ble drøftet hvordan de kunne jobbe aktivt mot elevene på skolen. Her hadde studentene mulighet til å komme med sine tanker og ideer. Det var viktig at de skulle ha et eierforhold til dette og føle at deres mening og forslag ble tatt på

alvor. Studentene var aktive og initiativrike i denne fasen. De hadde mange ideer om hvordan de kunne vise seg frem på skolen slik at elevene ble klar over at det var fire studenter fra Høgskolen i Lillehammer der. De hadde mange ideer om hva de ønsket å gjøre for å skape relasjoner og få til aktiviteter med elevene.

Det andre året i prosjektet var det to kvinnelige og to mannlige studenter som var i praksis på skolen. Disse studentene var svært ulike, men vi ønsket nettopp dette med tanke på å komme i kontakt med flest mulig ulike grupper av elever. Vi visste at det var en gruppe med elever med minoritetsbakgrunn på skolen som holdt seg mye for seg selv. Derfor hadde en av studentene minoritetsbakgrunn. Den andre jenta holdt på med en del aktiviteter av mer sportslig karakter. Guttene var opptatt av trening – mye kampsport. En av guttene hadde mange tatoveringer som vi antok ville tiltrekke seg en del oppmerksomhet fra miljøer som kunne være interessante å bli kjent med. I tillegg var alle studentene ansett være utadvendte og sosiale.

Disse studentene kunne også disponere rommet ved siden av miljøarbeider Rune, men deres primære oppgave var å være rundt i skolemiljøet og etablere kontakt med elevene. Dette gjorde de uten problemer. De var rundt omkring på skolen og snakket med elever som ikke var på undervisning og fikk relasjoner til mange av dem. Guttene kom i kontakt med noen gutter av de litt mer “barske”, gjennom interessen for trening. De fikk startet en treningsgruppe etter skoletid en gang i uka. Dette var en gruppe hvor noen hadde aggresjonsproblemer, noen gjorde lite eller ikke noe skolearbeid og andre hadde stort fravær.

Hybelgruppe ble også et tilbud denne gangen. Her ble en del videreført fra året før, men i tillegg var de en del på turer i skog og mark hvor de grillet og gjorde aktiviteter som flere av elevene kanskje ikke hadde så mye erfaring med. På disse turene fikk de til flere gode samtaler med elevene – både individuelt og i gruppe som førte til nære relasjoner mellom studenter og elever, men også mellom elevene. Det kunne være deltakere som ikke likte hverandre i forkant, som etter å ha gjennomført noen aktiviteter fikk et helt annet syn på hverandre.

De kvinnelige studentene startet også en jentegruppe. Her snakket de om temaer som jenter ofte er opptatt av. Her kom de inn på temaer som kunne relateres til KoRus-undersøkelsen. Det kunne være snakk om temaer som venner, foreldre, kjæresten, følelser, sex, rus osv. I følge våre studenter førte dette til at jentene ble flinkere til å respektere hverandre og ta vare på hverandre. Det kunne også virke som de fikk noe mer selvtillit og ble flinkere og tryggere til å sette grenser for seg selv.

I tillegg intervenserte alle studentene i forhold til enkeltungdommer med spesielle behov og/eller elever som var i fare for å falle ut av skolen. Her hadde de f.eks formidlet kontakt til hjelpeapparatet og deltatt på møter med ulike samarbeidspartnere.

De deltok også på enkelttimer i ulike klasser og de fikk oppgaver av enkeltlærere. Her hadde de blant annet undervisning i psykisk helse sammen med miljøarbeider og helsesøster. Dette foregikk jevnlig gjennom hele perioden og studentene hadde en sentral rolle i undervisningen.

I forhold til det som var en av målsettingene med denne type praksis; å finne ut hva som lå bak tallene i KoRus-undersøkelsen, var disse studentene mer målrettet. De planla hvordan de kunne snakke med grupper av elever og gjennomførte det. På den måten fikk de svar fra en del av elevmassen.

Studentene som var i prosjektet andre år, ønsket å ha en del aktiviteter på kveldstid. I den forbindelse ønsket de å leie en leilighet som tre av dem skulle dele. Dette følte de var riktig og at dette skulle bli fint. I og med at studentene som var der første året, hadde brukt lite penger, tilbød vi å betale for denne leiligheten. På den måten ble det enklere for dem å holde på utover kvelden med ulike aktiviteter. Studentene fant selv en leilighet som de mente var egnet og gjorde avtale med huseier.

På kveldstid gjennomførte de bowling og pizzakvelder, de gikk turer i skogen og langs stranda med innlagte aktiviteter og leker og det var treningskvelder for guttene.

Faglig sett fikk denne gruppa mer ut av praksisperioden. De gikk mye rundt på skolen og fikk kontakt med mange elever som de fikk en relasjon til. De fikk satt i gang noen aktiviteter og deltok i diskusjoner med lærere.

Ett av hovedfunnene som er fremtredende etter disse to årene prosjektet har pågått, kan knyttes til selve møtet mellom de ulike ungdommene og barnevernpedagogstudentene. Det har sett ut som at betydningen av å gi elever som er i risikogruppen for frafall, en relasjon der elevene føler seg anerkjent kan være betydelig. Der hvor studentene har evnet å gi elever en opplevelse av at noen har vært der for dem, fremstår som et betydelig funn i dette prosjektet. I dette ligger det et sentralt aspekt knyttet til å støtte ungdommene der de er og møte dem med respekt, engasjement, kunnskap og interesse. Dette kan illustreres ved to eksempler hentet fra andre praksisperiode.

Eksempel «Ida» 19 år.

Ei jente som vi her kalle Ida, var blitt observert i gangen ved flere anledninger. Den ene mannlige studenten var på hils og vekslet noen ord med henne innimellom. Han hadde lagt merke til at hun virket sliten og uopplagt. En dag finner han henne liggende på en sofa i gangen. Hun ser sliten og lei seg ut. Han går bort til henne og setter seg ned uten å si noe mer enn «hei». Etter en stund spør han henne om hvordan dagen er, og hun svarer at den var et slit og ikke så bra. Studenten sier at de kanskje kan snakke om det for innimellom hjelper det. Hun avviser han og sier at det ikke er mye å snakke om, og at hun ikke kan plage studenten med dette. Han svarer at det kan være bra å få «luftet» ut, og at han har taushetsplikt og gjerne vil høre. Ida takker da ja til å ta en prat og de finner et mer egnet sted til å ha en samtale. Ida forteller da hva som gjør at hun er helt utslått og ofte ligger på sofaen i gangen. Årsaken var en hendelse sist sommer. Da hadde hun og en venninne blitt utsatt for seksuelt overgrep av en kamerat da de var på hyttetur sammen. Dette var anmeldt, men saken var henlagt, noe hun følte som et svik. Det var bare et fåtall som visste om dette overgrepet. Ingen, verken i familien eller på skolen, kjente til dette. Det viste seg at søsteren til overgriperen gikk i samme klasse som Ida. Overgriperen og søsteren var så like av utseende at hver gang Ida så på søsteren, ble det vekket minner om overgriperen og hendelsen. Ida fikk da mange vonde tanker og en fysisk reaksjon i form av pustebesvær og svimmelhet – nesten som et angstanfall.

Studenten fikk overtalt Ida til å bli med til helsesøster og miljøarbeider og fortelle sin historie til dem. Hun skjønnte at dette var et problem som kunne gjøres noe med om hun lot noen få hjelpe. I løpet av dagen var det laget en plan for hva som skulle gjøres videre.

Eksempelet illustrerer viktigheten av å kunne møte den enkelte ungdom med en genuin interesse og støtte dem der de er. Videre understreker det også betydningen av at ethvert tiltak som iverksettes må tilpasses oppfølgingsbehovet. I dette tilfelle ble det ansett å være nødvendig å bruke helsesøsters kompetanse i møte med denne problematikken.

Eksempel «Guttegruppe»

De mannlige studentene hadde et ønske om å nå ut til de guttene som skolen opplevde som den tøffe kjernen og som ofte skulket timene. Dette var elever som skolen også ønsket å ha et fokus på. Det var gutter som skulket undervisning, som utløste uro i gangene på skolen og de hadde generelt en atferd som skolen ikke ønsket. Etter bare noen få dager i praksis kom en av de mannlige studentene i kontakt med en gutt fra denne gruppen. Dette var en gutt som de fleste på skolen kjente til på grunn av hans atferd som til tider hadde vært normbrytende. Etter hvert kom begge de mannlige studentene i snakk med denne eleven. Temaet var kampsport og trening. Studentene fortalte gutten om sine ønsker om å starte en treningsgruppe og hvorfor de ønsket det. En uke etter dette møtet hadde de sin første treningsamling. Gruppen besto da av denne eleven og to studenter. Uka etter hadde gruppa en økning på 400%. Målet var at så mange som mulig av guttene som ble observert ute i miljøet når det var undervisning, ville delta i denne guttegruppen. Derfor ble det hengt opp flyers, og de informerte og oppfordret alle, som de kom i kontakt med og som de anså ville passe inn i gruppen, om å møte. Ryktet spredde seg raskt i den gruppen studentene håpet å rekruttere fra. Det var litt varierende oppmøte, men stort sett var det en kjerne på 7-8 elever. De møttes hver tirsdag fra kl 15 – 17, i skolens treningshall. Dette var primært gutter med interesse for kampsport og de var stort sett gutter med minoritetsbakgrunn, primært fra østeuropeiske land. Mange av guttene gikk i en klasse som ble opplevd til å stå litt utenfor resten av skolemiljøet. Denne klassen var en videreføring av grunnskoleopplæringen. Studentene hadde flere prosjekter opp mot denne klassen for å prøve å skape større tilhørighet mot resten av skolen. Treningen var stort sett styrt av elevene selv og mange av elevene underviste studentene i ulike kampstiler. De hadde felles oppvarming og alle bidro til å hente matter og utstyr. Under treningen var det fokus på at alle skulle ha det moro og at de gjorde noe sammen. Dette resulterte i at de hadde mange ulike aktiviteter som skapte mye latter og moro og tidvis var det fysisk krevende. Denne guttegruppen besto gjennom hele praksisperioden og innen de var ferdige med praksis, var dette en gruppe de ansatte var svært positive til. Enkelte lærere viste stor interesse og det ble satt som mål at denne gruppen skulle vedvare etter at praksis var slutt. Dette var noe gruppen ønsket selv og ledelsen la til rette for gruppen ved å låse ut utstyr og låse guttene inn i treningshallen.

Studentenes mål med gruppa var å kunne legge til rette for at elevene kunne bygge relasjoner seg imellom og til studentene. De ville gjøre aktiviteter som kunne skape mestringfølelse hos den enkelte. Ved hjelp av en gruppe kunne enkelte elever føle tilhørighet til noe og noen.

Studentene hadde en tanke om at dette ville være viktig med tanke på å få disse elevene mer delaktige i undervisningen, noe de til dels også lyktes i da guttene deltok mer i undervisningen etter at guttegruppen ble startet.

Disse to eksemplene kan vise hvordan det kan skapes en endring. Kanskje kunne det gått så ille med Ida at hun hadde droppet ut fordi hun bar på denne hemmeligheten. Nå ble det gjort noe med, og forhåpentligvis ble ikke Ida en av de som dropper ut og som ifølge Halvorsen, Hansen og Tægstrøm (2012), Varndal (2011) og Overland og Nordahl (2013) står i fare for å havne utenfor arbeidslivet. Det samme gjelder for guttene med minoritetsbakgrunn. De har, på grunn av at de har en minoritetsbakgrunn, en større risiko for å droppe ut av skolen (Wollscheid, 2010, Hernes, 2010). Kanskje kan guttene som deltok treningsgruppa fått bedret sine norskkunnskaper, følt mestring og fått anerkjennelse, noe som i beste fall kan virke positivt på deres forhold til skole og læring.

Noe av det siste studentene gjorde var å presentere sine erfaringer og tanker de hadde gjort gjennom disse månedene ved Hamar Katedralskole. Disse ble presentert for avdelingen for Pedagogisk støtte. De var ca. 100 stykker i auditoriet. Studentene var både ærlige og direkte i sin presentasjon og de ga både ros og ris til lærerne og skolen. De la vekt på at lærerne måtte gå inn i relasjoner med sine elever. På den måten ville det føre til at lærerne bedre kunne forstå en elevs situasjon og kanskje manglende oppmøte/interesse for skolen. Eleven ville da kunne se på læreren som en de kunne stole på og som våget å bry seg om de. Dermed ville det være enklere for elevene å gå til læreren med sine problemer. Denne tilbakemeldingen høstet både begeistring og førte til at noen kanskje fikk noe å tenke på.

Det var en ny og positiv opplevelse for studentene. Ikke alle hadde gjort noe lignende tidligere.

Oppsummert kan vi si at denne 2. perioden var mer vellykket sett i forhold til målsettingen. Studentene fikk kontakt med mange elever – spesielt blant de som var i risikograppa for å droppe ut. Studentene satte i gang aktiviteter som var vellykket for de som deltok. De var mer aktive for å finne ut hva som lå bak KoRus-undersøkelsen, selv om det ikke kunne trekkes noen konklusjoner. Studentene fikk til en forandring for en del elever.

6. Drøfting: vurdering av resultat i forhold til intensjon

Intensjonen med denne praksisen var todelt. Hamar Katedralskole ønsket å finne mer ut av hva som lå bak resultatet fra KoRus-undersøkelsen, hvor resultatet viste bekymring rundt jenters psykiske helse. Høgskolen i Lillehammers intensjon var blant annet at studentene skulle få relevante erfaringer med å jobbe med utsatt ungdom. I tillegg var det en intensjon å forsøke å finne ut hvordan barnevernfaglig kompetanse kunne transformeres og benyttes i videregående skole.

Denne drøftingen deles i to. Først vil vi se på den faglige delen ved prosjektets målsetting. Med det mener vi å se på hva som ble funnet ut om hva som lå bak tallene i KoRus-undersøkelsen, hvor bekymringen primært var rundt jenters psykiske helse.

Etter at jentegruppen hadde vært i drift en stund fant studentene ut at en del jenter slet med dårlig selvbilde. Det er vanskelig å være «bra nok» i egne øyne. Det handlet mye om press utenfra på hvordan de skal se ut. Dette er press som de møter over alt. De ser det i media og de hører kommentarer fra andre ungdommer – både gutter og jenter. Er man ikke perfekt så slenges det ofte kommentarer. Det er også forventninger om hvem de skal/bør omgås med. Det er viktig å kunne omgås de som er populære og har status. Dette gir automatisk status hvis man er med i en slik gjeng. Noe som igjen kan øke selvtillit og selvfølelse. Mange har lite engasjement for skole og dermed dårlige skoleprestasjoner. Dette var noe de fant ut gjennom samtalene de hadde i jentegruppen og ved individuelle samtaler. Dette stemmer med Markussen, Frøseth & Sandbergs funn (2011).

Noe lignende skjedde også med guttene i treningsgruppen. Flere av deltakerne fikk en noe endret atferd etter at de begynte å trene på skolen sammen med de mannlige studentene. De var, etter hvert, mer i klasserommet og fulgte undervisningen. Det ble mindre av den negative og aggressive atferden. I og med at denne praksisen bare varte et høstsemester så vet man ikke om endringene fortsatte. Det vi vet er at gruppen fortsatte med treningen etter at studentene var ferdige. Noen av lærerne syntes dette var et så godt tiltak at de tilbød seg å låse opp for guttene slik at de fikk trent. Det er å håpe at endringene varer med tanke på at man vet at det reduserer mulighetene til å komme inn på arbeidsmarkedet ved ikke å ha fullført videregående skole (Halvorsen, Hansen og Tægstrøm 2012). Noe som kan føre til at disse unge menneskenes ressurser ikke vil bli brukt til noe positivt for fellesskapet.

Studentene erfarte videre at endring av elevers atferd kan lettere oppnås når man har en god relasjon til elevene. Dette konkluderte de med etter at de fikk gode relasjoner til både jentene i jentegruppen og til guttene i treningsgruppen. Da de kom tett inn på disse, skjedde det en endring i atferden.

Et annet resultat var hybelgruppa. Muligens var denne med på å påvirke at elever, som kanskje ville droppet ut på grunn av mistriivsel og følelse av å være alene og ensom, fullførte skolen. Gjennom hybelgruppa fikk de venner og noen de kunne gjøre aktiviteter sammen med. Muligheten for at de trivdes mer både på skolen og på fritiden så ut til å øke.

Den gravide jenta med minoritetsbakgrunn opplevde nok studentens engasjement som positivt. Hun fikk venninner i klassen som kom på besøk og hjalp henne med å skaffe utstyr til det kommende barnet. Hun fikk et slag lite nettverk som hun forhåpentligvis beholdt videre, også etter fødselen.

Den andre delen vil bli viet refleksjoner rundt erfaringer studentene fikk ved å være i denne type praksis. I tillegg vil vi reflektere rundt prosjektets gjennomføring.

Erfaringene fra disse to årene har vært både like og ulike. De er like, ved at det har vært fire studenter i praksis ved skolen, begge årene. Mye av det som ble gjort første året fungerte ikke optimalt. Det var gitt mye informasjon om at studentene selv måtte være med å utforme sin praksis, og at de måtte finne informasjon om hvilke muligheter de hadde til å påvirke og utforme sin praksis. De måtte bare ha med seg intensjonene og målsettingen i dette arbeidet. Hvordan de ville løse det, kunne de selv foreslå. Dette så ikke ut til å være til nytte. Kanskje var dette for løse og for vide rammer til at de kunne forholde seg til de, og kanskje ble oppgaven for stor, noe som dermed førte til pasifisering. Studentene sa lite om hva de følte var en utfordring, men vi kunne ane at de syntes det var vanskelig å komme i kontakt med elevene. Det ble forsøkt å veilede de på hva de kunne gjøre og på hvilken måte, men dette ble ikke etterfulgt. Veiledning ble forsøkt gitt på ulike måter uten at det var nevneverdig endring. Som nevnt tidligere hadde miljøarbeideren ukentlig veiledning med de og de hadde mulighet til å drøfte situasjoner og hendelser med han hver dag. Både miljøarbeideren og vi ble etter hvert tomme for ideer om hva som kunne gjøres for å få studentene mer aktive. Kanskje kunne det ha noe med vår måte å veilede på eller måten vi snakket på som ikke virket. Det ble i alle fall lite tiltak igangsatt for å komme i kontakt med en større del av elevmassen ved skolen. De hadde lite aktiviteter og det medførte at det ble brukt lite av pengene som vi hadde til disposisjon.

6.1 Hvilke erfaringer hadde vi med utvelgelse av studenter?

Erfaringene rundt utvelgelsen av studenter første året skapte noe usikkerhet når andre årets studenter skulle velges. Det var viktig å velge studenter som kunne være med å gi svar på de spørsmålene som lå til grunn for prosjektet. Spørsmålet ble da: hva slags kompetanse/ferdigheter var det nødvendig at studentene var i besittelse av, og hva kunne de utvikle. Svaret på dette var at de måtte ha ulik kompetanse for å kunne etablere kontakt med ulike grupper elever. Det var viktig i utvelgelsen. I tillegg måtte de være forholdsvis utadvendte og ikke være engstelige for å snakke med ukjente.

En annen erfaring var at det var viktig å konkretisere målsettingen for praksis, og hva som var intensjonen og hvilke forventninger som ble stilt til studentene. Dette ble forsøkt gjort gjennom flere møter på forhånd med de utvalgte studentene. Disse møtene var både sammen med Hamar Katedralskole og Høgskolen i Lillehammer. Her ble det tydeliggjort hvilke forventninger og krav som ble stilt til dem. Det ble også presisert hvilken veiledning og oppfølging de ville få av både miljøarbeideren på Hamar Katedral skole og fra Høgskolen på Lillehammer. Miljøarbeideren ved Hamar Katedralskolen ville fortsette med ukentlig veiledning med de, både individuelt og i gruppe. I tillegg ville det være oppfølging og veiledning fra Høgskolen i Lillehammer.

Noe tid brukte studentene alene også for å drøfte hvilke ideer den enkelte student hadde i forhold til praksis. Her fikk de drøftet hva den enkelte kunne tenke å gjøre i praksisperioden og hvordan de tenkte de ville etablere kontakt med elevene.

Den andre runden med studenter videreførte noe av det studenten første året satte i gang, blant annet hybelgruppa. Denne ble videreført også andre året og videreutviklet. Studentene første året forsøkte seg med også med noen bowling- og pizzakvelder. Det var ikke altfor mange som deltok. Det kan ha mange årsaker, som f.eks. at det ikke var interesse for det blant elevene, at elevene ikke kjente til tilbudet eller studentene, at studentene hadde for liten andel av elevene de hadde en relasjon til.

Sammensetningen av gruppene var annerledes andre året ved at gruppa var satt sammen mer målrettet. Det var blant annet to gutter i gruppa – noe som nok gjorde en forskjell på kontakten med de elevene som hadde interesser som gikk mer i forhold til kampsport og andre mer maskuline interesser. Studentene som var i prosjektet andre år ønsket nok dette mer selv og var svært interessert i denne type praksis. De hadde mange ideer og tanker om hvordan de

skulle etablere kontakt med elevene. De var fast bestemt på at de skulle ikke sitte mye inne på kontoret, da de ønsket å være ute i skolen miljø og knytte kontakter med skolens elever. De ønsket å være synlige i gangene på skolen.

Studentene andre året var mer aktive i å skape kontakt og etablere relasjoner til elevene. Elevene fikk et tillitsforhold til studentene og studentene fikk ofte en rolle i enkelte situasjoner.

Alt i alt kan man definitivt si at muligheten for komme i kontakt med ungdom og etablere relasjoner til elevene er absolutt er til stede. Selv om det er forståelig at det kan være utfordrende å gå ut og skal ta kontakt med enkeltelever på en skole hvor det er 1300 – 1400 elever. Barnevernpedagogstudiet er opptatt av å utfordre studentene til å «by på seg selv». Det ser man kommer godt med i denne type praksis. Her blir man utfordret på å by på seg selv samt å kunne være god på «small talk» - det vil si å kunne snakke om alt og ingenting med folk man ikke kjenner. Det er på den måten man kan komme i kontakt med noen av elevene for så å kunne skape en relasjon.

Noe vi definitivt har lært er å ha en mer detaljert plan for et prosjekt. Dette var vårt første prosjekt av denne typen så vi visste lite hva det gikk ut på. Vi ser i ettertid at vi skulle stilt større krav til at studentene skulle dokumentere det de gjorde. De skulle fått flere konkrete oppgaver som de skulle presentert for oss skriftlig. Ikke som en oppgave, men som notater. Vi må bli enda tydeligere på informasjon til studentene. For at vi skal kunne være det, må vi selv vite hva vi vil med prosjektet. Dette var noe vi følte vi var, men som vi i ettertid ser var mangelfullt.

Noe vi følte gikk bra, var samarbeidet med miljøarbeider Rune Pedersen. Vi hadde tett kontakt og kunne diskutere og drøfte veien videre. Dette er også en erfaring vi vil ta med videre til eventuelle nye prosjekter. En viktig faktor som skjedde fra planleggingen og til gjennomføringen var at Tor Syversen som var leder for Pedagogisk støtte og aktivt med i planleggingen hadde skiftet arbeid før oppstart første året. Dette synes vi var et stort tap da han hadde mange tanker og planer for dette prosjektet. Dette vil vi tro har preget prosjektet til en viss grad. En medspiller var borte. Riktignok ble han erstattet, men den nye personen hadde ikke deltatt i planleggingen og da er det vanskelig å gjøre noe slik til «sitt». Dette er også noe vi ønsker å ta med videre at det er viktig at de som er med i prosjektet fra begynnelsen av også er med under gjennomføringen, så sant det lar seg gjøre.

En annen viktig erfaring er å skape en god relasjon og kontakt med studentene. Det følte vi lyktes det andre året. Da hadde vi en god tone og kommunikasjon med alle fire studentene med flere konstruktive diskusjoner.

7. Konklusjon

Dette har vært et toårig prosjekt mellom Hamar Katedralskole og Høgskolen i Lillehammer ved at fire studenter fra Høgskolen i Lillehammer, har vært i praksis ved Hamar Katedralskole. Målsettingen med praksisen var at studentene skulle finne ut hva som lå bak noen resultater fra KoRus-Øst undersøkelsen. I tillegg skulle studentene øve seg på å gå inn i relasjoner med elevene og bruke sin kompetanse i samhandling med elever.

Det har vært utfordrende å skape en ny rolle i en etablert praksis. Til tross for at skolen som arena aktualiserer det helt grunnleggende innenfor sosialpedagogisk arbeid knyttet til å etablere ulike fellesskap der begreper som læring, mestring, endring og problemløsning er sentrale, så har det vært en utfordring. Likevel har det vært svært interessant å utforme dette prosjektet over to år. Vi har lært mye – både hva som bør gjøres og hva som ikke bør gjøres. Det har blitt stilt store krav til den enkelte student og til gruppen av studenter knyttet til å kunne etablere rollen som sosialfaglig «ansatt».

Litteraturliste:

- Bjørnsrud & Nilsen (2012): Tidlig innsats – bedre læring for alle. Cappelen Damm Akademiske
- Falch, T. Johannesen, A.B, Strøm, B (2009): Kostnader av frafall i videregående opplæring. Rapport senter for økonomisk forskning 2009
- Halvorsen B, Hansen O.J og Tågstrøm J (2012): NVC-rapport Ungdom på kanten. Nordisk Ministerråd (2012) www.norden.org/no/publikasjoner
- Hernes, G (2010): Gull av gråstein. Tiltak for å redusere frafall i videregående opplæring. Fafo-rapport 2010:03
- Fyllingen I (2000): Kjønnforskjeller i spesialundervisningen: kunnskapsstatus og kunnskapsbehov. Bodø: Nordlandsforskning
- Markussen, E, Frøseth, M.W og Sandberg, N (2011): Reaching for the unreachable: Identifying factors predicting early school leaving and non-completion in Norwegian upper school. *Scandinavian Journal of Educational Research* 55 (3) s. 225 – 253.
- Mjaavatn, P.E og Frostad, P: Tanker om å slutte på videregående skole. I *Spesialpedagogikk* nr 01/2014
- Nordahl, T, Sørli, M-A, Manger, A, Tveit, A: Atferdsproblemer blant barn og unge. Teoretiske og praktiske tilnærminger. Bergen: Fagbokforlaget.
- Overland, T og Nordahl, T (2013): Rett og plikt til opplæring. Bergen Fagbokforlaget
- Sikveland, Serina.F (2013): 18 år og snart pensjonist. I *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* nr 6/2013
- Tjersland, O.A, Engen, G og Jansen, U (2013): Allianser. Gyldendal Akademiske
- Varmdal, T (2012): Kred på gata, kidsa på døra. Hvordan kan miljøterapeutisk arbeid i videregående skole bidra til mindre frafall. *Rusfag* nr 1 – 2012.
- Wollscheid, S (2010): Språk, stimulans og læringslyst – tidlig innsats og tiltak mot frafall i videregående opplæring gjennom hele oppveksten. En kunnskapsoppsummering. Oslo: NOVA 10/2013.
- NOU 2009: 18: Rett til læring
- Regjeringen.no: Ny giv: Oppfølgingsprosjekt – samarbeid om oppfølging av ungdom
- Statistisk Sentralbyrå, 2011

Postboks 194, 2601 Lillehammer. Tlf. 95 08 10 94
Besøksadresse: Gudbrandsdalsvegen 350. E-post: bok.lillehammer@sopp.no

Sopp Bok er SOPPs fagbokhandel på Høgskolen i Lillehammer. Vår oppgave er å betjene hele høgskolemiljøet med faglitteratur. Hvis du har spesielle behov innen faglitteratur vil vi hjelpe deg så langt det er mulig.

Sopp Bok er Lillehammers største bokhandel innen faglitteratur, og vi har også et stort utvalg kontor- og studentrekvisita.

For bestilling av bøker, send e-post til: bok.lillehammer@sopp.no

Høgskolen i Lillehammer / Lillehammer University College
Postboks/P. O. Box 952, 2604 Lillehammer, Norway
Telefon/phone: (+47) 61 28 80 00

www.hil.no